

საქართველოს მექარცხენე სოციალისტ

უფროსი მამულალოთა პარტი

საქართველოს

გეოგრაფიკული

კვირა 23 მარტი,

№ 17

1919 წ.

გაზეთი ამთავითვე გამოვა კვირადი არჯერ — კვირბობით და ხუთშაბათობით.

ამხანაგებო! ეფხადეთ 5 აპრილის კონფერენციისთვის

ამხანაგებო! ყოველი ჭეშმარიტება ცხოვრების ცდისა და ღრმა დაკვირვებაში გამოიხატება. კერძო ჩვენი ძველი პარტიის მუშაობის და, საერთოდ ქართველ მუშათა მოძრაობას ხანგრძლივი ისტორია აქვს, რომლის ცდა და დაკვირვება გვიკარნახებს გულდასმით გადასინჯოს, ჩვენი ძველი პარტიული წარსული და ქართველ მუშათა მოძრაობა. აგრეთვე ღრმა ანგარიში გაუწიოთ საერთაშორისო რევოლუციის და თანამედროვე ცხოვრების მოთხოვნილებას. გახსოვდეთ ამხანაგებო ჩვენი პირველი ყრილობა, პირველი ცდა არის საქართველოში ახალი მუშათა მოძრაობის აღორძინებისა; დაირაზმეთ ორგანიზაციულად და თვითუფლმა თქვენთაგანმა პირადი მოსვლით, თუ წერილობით, ამცნეთ თქვენი დაკვირვება-გამოცდილება ხუთ აპრილს ახალი მუშათა მოძრაობის ყრილობას.

კვირას, აპრილის 5-ს საღამოს 6 საათზე ტფილისში საქმიან საზოგადოების დარბაზში, შესდგება საქართველოს მექარცხენე სოც. ფედ. მამულალოთა პარტიის

პირველი კონფერენცია

განსახილველია შემდეგი საკითხები: 1) მთავარი ამოცანის მოსწესება; 2) ჩვენი მთავარი პრინციპები; 3) სასაქმიანო და სოციალისმი; 4) რეფორმისმი თუ სინდიკალისმი; 5) კრფნული საკითხი და სოციალისმი; 6) სოციალისტები; 7) მოქმედი და ტაქტიკა; 8) პრაქტიკული მუშაობა; 9) მოსწესებები ადგილებიდან; 10) პარტიებთან დამოკიდებულება; 11) პარტიული წესდება და 12) არჩევნები. თითოეული ორგანიზაცია ეოველ 25 წევრზე ირჩევს ერთ წარმომადგენელს ორგანიზაცია, რომელსაც 25 წევრზე ნაკლები ჰქავს არჩევს ერთ წარმომადგენელს. დელეგატებს ბინა უფასოდ ექნებათ.

კახეთის რკინის გზის

შენობა და რეკონსტრუქცია სამსახურის, პირველი უბნის უარობა, ამით აცნადებს რომ უბნისთვის საჭირონი არიან გამოცდილი ღირებულები.

მსურველთ შეუძლიანთ პირობების გაგება უბნის კანტორაში კირკის ქუჩა № 34 9-3 საათამდის.

ტფილისი მარტის 23 1919 წ.

დღეს ჩვენს გაზეთში სასოფლო იბეჭდება „ამონაწერი ხაბულები სოფ. ცხრუკეთის სასოფლო ყრილობის ოქმიდან“.

ეს ოქმი ფრიალ საყურადღებოა, ღირსშესანიშნავი. ცხრუკეთელების გადაწყვეტილება, რომ თავისი საკუთარი ძალდონით უპატრონო თავის თავს, თვითონ მოაწესრიგონ თავისი ცხოვრების საჭირობათა საკითხები და იზრუნონ თავისი მდგომარეობის გაუმჯობესების შესახებ, ფრიალ მნიშვნელოვანი, ახალი და სიმბატური მოვლენაა ჩვენი ხალხის ცხოვრებაში.

ეს აქტი მოწმობს იმას, რომ ხალხი ალღოთი ადგება სწორ გზას, განავრდობს რევოლუციონურ შემოქმედებას და თავისი ნებისყოფის გამოყენებით. ეს აქტი მოწმობს აგრეთვე, რომ ხალხს გულის სიღრმეში აღარა სწამს, რომ მისი გაბედნიერება შეეძლოს ვისმეს ზევიდან თვნიერ მისი საკუთარი მარჯვენისა.

ეს ნიშანია მშრომელი ხალხის გამოფხიზლებისა და გამორკვევისა იმ გაუფალი ბურჟუიდან, რომელიც შექმნეს ჩვენში სხვა და სხვა ჯუღრის პარტიებმა ათასგვარი ბედნიერების და წყალობის დაპირებებით, რომლითაც ისინი ხალხს აიმედებდნენ. ხალხს მართლა ეგონა, რომ მისი ბედნიერების მოწყობა პარტიებს შეეძლოთ და მთელი ძალა-უფლება მათ ჩაუყარა ხელში და მათვე მისჩერებოდა: აბა, რას მომცემნო.

მაგრამ, როგორც ყოველთვის, ისე ცხლაც მმართველმა პარტიებმა ხალხს გერაფერი მისცეს, რადგან თვითონ რა გაანდნო, რომ ხალხისათვის მიეცათ! და ეს ამდენი ბაქი-ბუქი და ფართე ფართედ დაპირება ხალხისათვის მხოლოდ ცხონებულ ენუქას ანდერძად დარჩა.

მთელი ორი წელიწადია ხალხი ამ უმოქმედო, უმწეო მდგომარეობაშია, მთელი ორი წელი რევოლუციისა, რომელიც ორ საუკუნეს უდრის, შეჭურვებს ხალხი თავის „ბელადებს“ და, რუსები რომ იტყვიან, — ЖДЕТЬ У МОРЯ ПОГОДЫ.

მშრომელი ხალხის რევოლუციონური სულის კეთება მინელდა, სრულიად არარად იქცა მისი შემოქმედება და მოღუდნა მისი ნების ყოფა, სამწუხაროა, რომ ამ ორი წლის განმავლობაში ხალხმა ვერ ისწავლა-რა იმის შესახებ, თუ როგორ, რა საშუალებით და რაგვარი ორგანიზაციით შეუძლია მას თავის თავს მოუაროს, იქნეს თავისუფალი, დამოუკიდებელი და შექმნას ახალი ცხოვრებისათვის ახალი ფორმები თავის სურვილისამებრ. ვერაფერი ისწავლა, რა თქმა უნდა, რადგან არამკითხველ „ოპოკუნები“ სხვას არას ასწავლიდნენ ხალხს, გარდა ერთმანეთის სიძულვილისა დემაგოგისა კლაკიორებისა. ცხოვრების სადავე კი თვითონ დაიკავეს ხელში და ხალხს ხმას არ ადებინებდნენ: „მუშათა პარტია გააკეთებს ყველაფერსა“.

ამ გარემოებამ ისე დაქვეითა

ხალხის სულიერი განწყობილება, რომ ეხლანდელი რევოლუცია თავისი განცდა-საწყევლო და „მშრომელი“ მედებით სრულიად ვერ შეედრება 1905 წლის რევოლუციის.

ეს ასეც უნდა ყოფილიყო, რადგან მაშინ ხალხი პირდაპირ თვითონ ანგრევდა ძველ წესწყობილებას და მის ადგილას ჰქმნიდა ახალ დაწესებულებებს, „სოფლების რესპუბლიკებს“. ეხლა კი ხალხი ამ ბრძოლაში და ძველის დანგრევაში მონაწილეობას ვერ ღებულობდა, რადგან მის შემოქმედებას თავიდანვე ელაგამი ამოსდევს გაბატონებულმა პარტიებმა და დიდი რევოლუციონური მოძრაობა სათავეშივე ჩააჩრვს, ჩაქლეს ხალხის აღტაცება, მისი სურვილი ცხოვრების. თავის გეიოზე გარდაქმნისა და რევოლუციონური გარდაქმნის მაგიერ გაამეფეს რალაც ულახათო რეფორმიზმი, ცხოვრების ზევიდან შენება, შენობის სახურავიდან აგება და მათი რეფორმები მათსავით ულახათო გამოვიდა: „პარლამენტი“ რუსეთის სათათბიროს ყაიდაზე მოაწვევს სასამართლოც იქედან ისესეს, გრობაც რუსული მოგებაზე თავზე, სამინისტროები, პოლიცია-მილიცია, განდამერია და სხვა ამ გვარი ბედნიერება.

მაგრამ ხალხის ყოფა ცხოვრება არ სებიითად ხელუხლები დარჩა. არც ქალაქად არც სოფლად მშრომელი ხალხის მდგომარეობა არ გაუმჯობესებულა თუ რვა საათს სამუშაო დღეს იკვებინ, ეს ამბავი მათი მოტანილი არ არის. მუშებს ჭევრან რევოლუციამდისაც ჰქონდათ ეს მოგებული მაგალ. ქიათურაში.

ხელფასი პროპორციონალურად ეხლა ბევრად ნაკლებია მაშინდელზე ამ ქამად სანოვანე და საჭირო საგნები გაძიერებულა უწინდელთან შედარებით სულ მცირე ასჯერ მაინც, ხოლო ხელფასი არ გადიდებულა

ოცჯერაც კი. სხვა რა მოიგო მუშა ხალხმა რევოლუციით? სოფელი ხომ უარეს მდგომარეობაშია.

მას რევოლუციამ არა თუ არამისცა რა, პირიქით ბევრიც დააკლამიწის საკითხი სოფლის მუშებისათვის ბევრად უმფრო ცუდ პირობებშია, ვიდრე იყო მანამდის, რადგან გლეხისათვის უმფრო ადვილი იყო მიწის შოვნა მაშინდელი მემამულისაგან, ვიდრე ეხლანდელი მოხელე-მილიციონერებისაგან. ლალა გადასახადი დიდ განსხვავებას არ შეადგენს — იქაც იხდიდა და აქაც იხდის.

სოფლის მუშას რევოლუციის იმედი ჰქონდა, რომ მიწას მაინც მისცემდა. ეს იმედიც წაუხდა და დარჩა მშრალზე. სხვა გაუმჯობესებაც არა ღირსება რა მას დასხვის იმედზე დამდარი თვითონაც უმოქმედოთ აყო და არ ცდილობდა საკუთარი საშუალებით და ძალდონით მაინც მოეწყო თავისი ცხოვრება ისე, რომ რაიმე შედეგითი ეგრძნო და ცხოვრების სიასლუ განეცადა, მაგრამ ეტყობა მოლოდინსა და იმედსაც თავისი საზღვარი აქვს და აი ცხრუკეთის მაგალითში ჩვენა ვხედავთ ხალხის გამოფხიზლების, რევოლუციონური თვით. მოქმედების ნიშნებს.

ამ აქტით იწყება ახალი მოძრაობა ჩვენში, კეთდება ის, რაც რევოლუციის დასაწყისში უნდა გაკეთებულიყო, იყრება ჩვენი სახალხო ცხოვრების სამიჯველი, რომელზედაც აშენდება ახალი შენობა თავისუფალი, თვითმართველ ხალხის ურთიერთობისა და ქარი წაიღებს უწინა წამოყუდებულ ხელოვნურად შეთითხნილ სახურავებს! თავისუფალი, თვითმართველი სოფელი, თემი, ეს ხომ საფუძველია ახალი საზოგადოებისა.

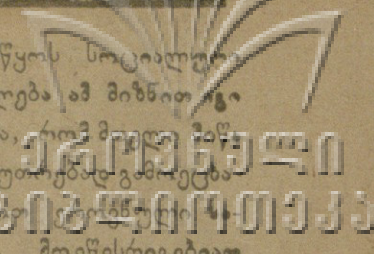
დღეს, როდესაც სოფელში ჯერ კიდევ არ შექმნილა თვალსაჩინო კონტრიბუციის უთანასწორობა, სადაც აღარც

წოდებრივი განსხვავებაა, მეტის მეტად ადვილია ბრძოლა მშრომელი ხალხის ქვეყნის განანსწორებისათვის და ნამდვილი კომუნისტური წყობილების შექმნისათვის. ამიტომ ეს გზა სოფელთა თვითმოქმედებისა მეტის მეტად ხელსაყრელია სოფლის მუშა ხალხისათვის და ისინი მთელი თავისი ენერგიით და ხალისით უნდა ჩაებან ამ მოძრაობაში.

ყოველ სოფელში უნდა დაარსდეს ისეთი სასოფლო საბჭოები, როგორც ცხრუკეთში, ყველა სოფელში და დაბაში ხალხი ამ საბჭოების სახით უნდა დაეპატრონოს თავის ყოფა-ცხოვრებას და მოაწყოს იგი თავისი ინტერესების შესაფერისად. ხალხმა თვით უნდა უპატრონოს თავის თავს და ამ საერთო, უმაგალითო გაქირვების დროს არ დარჩეს სხვის იმედით, სხვის ხელში შემჩერედ.

ყოველი გულწრფელი სოციალისტი, ხალხის მოკეთე ვალდებულია ხელი შეუწყოს ამ მოძრაობას და დაეხმაროს ხალხს სასოფლო საბჭოების, მართველობის მოწყობაში. მხოლოდ ამ გზით შეიძლება ცხოვრების ჯეროვანად მოწყობილება, მხოლოდ ამ გზით შეიძლება მამულალოთა განათავისუფლება ეკონომიური და ყოველგვარი ჩავერისაგან, მხოლოდ ამით შეიძლება ეროვნულ ძალთა გაერთიანება და ჩვენი საზოგადოებრივობის განმტკიცება, რომელსაც ველარავითარი გარეშე ქარტხილი ველარ დაანგრევს.

აი, ეხლა გამოჩნდება, თუ ვინ არის ეროვნული და ხალხის მეგობარი, რომელი პარტიაა გულწრფელი მომხრე ხალხის ბედნიერებისა და თავისუფლებისა. ეხლა გამოჩნდება, თუ რა იდეოლოგიური პარტიები და

ნაბის ძალა-უფლებების ხელში ჩაგდებას სურვილით არიან აღტყინებული.

ეს მოძრაობა გამოსაცდელი ქვეა ჩვენი სოციალისტებისათვის.

დიდი ყურადღებით უნდა მოეპყროს ამ მოვლენას საზოგადოება, რომლის ხელშია დღეს ადგილობრივი მართვაგებების საქმე. დღეს ეროვნება პარლამენტის პარტიად აღიქმება და არ გაიწიო საპარლამენტო დასაყრდენი ელემენტები, ძირითადად ორგანიზაციები. იგი მხოლოდ აღმშენებლობით აპირებდა დაყრდნობას და რამდენად საიმედოა ეს საფუძველი, ყველამ კარგად ვიცით. ხალხი არ იცნობს ეროვნებას და არაერთი კავშირი არაა ქვეყნისათვის, რადგან უცხო ხორცმეტად ეწევენ იგი მცხოვრებთ.

ესაა შედეგი საზოგადოებრივ ორგანიზაციის ზეიდან შენებისა, ტიპური ბიუროკრატისმისა, რომელიც ჩვენს მართვებში პარტიებმა იმავე რუსეთისაგან ისწავს.

თუ ეროვნება არა სურს დარჩეს საქართველოს განსაზღვრულ, მან მთელი თავისი ძალადობით ხელი უნდა შეუწყოს ამ მოძრაობას და სასოფლო საბჭოებზე დაყრდნობის თავისი მუშაობა. მაშინ იქნება იგი ურყევი და ძლიერი, მაშინ იქნება იგი ხალხის ნების და საჭიროების გამოხატულები და საუკეთესოდ აღსაქმელებს ნების მოვალეობას. მაგრამ ყოველის მიუხედავად, დაგეგმვა ცინზე თუ არა, სოფლის მეურნეობაში მაინც უნდა განხორციელდეს არჩეული გზით სიარული და თავი გაიხსნას სოფლის გაუთავებელი მხარუნებლობისაგან, რომელიც ბატონობას უდრის.

შრომელმა ხალხმა კარგად უნდა დაიხსინოს, რომ მაშინაც განთავსდებოდა — მაშინაც საქმე.

მან ერთხელ და სამუდამოდ უნდა შეიძლოს სხვის იმეცზე ყოფნაზე და საკუთარი ძალადობით, საკუთარი ორგანიზაციით შექმნას შესაფერისი

პირობები ჩაგრულობისათვის განთავსდებისათვის.

სოფლის მეურნეობა ხელში უნდა დაიკავოს სოფლის სვე ხელი. მისი აწევა და მომავალი, მან საკუთარი შემოქმედებით, საკუთარი ნებით უნდა ისე მოაწესრიგოს თავისი ცხოვრება, რომ ადგილი აღარა ჰქონდეს მათ შორის ჩაგრა-მონობას, ქონებრივ და პოლიტიკურ უთანასწორობას. გაუნათლებლობას, სიბერეს და სიბნელეს. ამას მოახერხებს მშრომელი ხალხი და ვინც ამას მას დაეხმარება, ის მისი მოყვარეა, ხოლო ვინც რაიმეთი ხელს შეუშლის, იგი მტერია მისი. და ეს ხალხმა უნდა იცნოს მტერი და მოყვარე და შესაფერისა. უნდა დაუხედეს როგორც ერთს ისე მეორეს.

სოფელია ჩვენი ქვეყნის საფუძველი და მის კეთილ დღეობაზე დამოკიდებული საქართველოს ყოფნა არ ყოფნა.

ვისაც საქართველო უყვარს, ის მთელი თავისი ძალადობით დაეხმარება სოფელს.

მან ისწავლეთ, სოფლის მეურნეობა! დაგვიანება სიკვდილის თანახმაა! დაარსეთ ყველა სოფლებში საბჭოები, სასოფლო მართვლობა, როგორც ეს ცნობიერებებში დაარსეს. მათი წესდება ეგვიპტის გამოსაღება და იხელმძღვანელოთ მათი.

მოუარეთ სოფელს, ეძიეთ ერთი მეორეს, ქირი და ღონი თანასწორად გაყავით.

დაეპატრონეთ სოფლის საზღვრებში მდებარე მიწებს და მოსთხოვეთ მთავრობას, რათა შემოეღებინათ ჩამოთმეული მიწები თქვენი სოფლის ფარგლებში საბჭოს ხელში გადმოვიდეს სრულად უსასიდელო.

თქვენ უკვე მოახერხებთ ამ მიწების მოვლა პატრონობას და თქვენს სასარგებლოდ გამოყენებას, თქვენ უკვე დაწესებთ ნორმას მიწისათვის ადგილობრივი პირობების მიხედვით, უკვე მოახერხებთ, რომ ყველა თქვენი მოძვე სოფლის მცხოვრებელი უნ-

არუნელოყუფილი იქნეს მიწით, სამუშაოთი და სოფლის დახმარებით.

ერთობაშია თქვენი ხსნა და ბედნიერება. გაუმარჯოს მშრომელთა ერთობას! გაუმარჯოს სასოფლო საბჭოებს!

მანიაშვილი.

რას გემსახურებით.

ჩარტისტული მოძრაობა ინგლისში.

განახლებულ ჩარტისტულ მოძრაობაში, როგორც წინა, ეხლაც თავი იჩინა ორმა გარკვეულმა მიმართულებამ ერთი, ლოვეტის მეთაურობით, ჭეჭირობა, რომ ნამდვილი თავისუფლების მოპოვება შესაძლებელია არა კანონმდებლობის გარეშე აქტებით, არამედ ხალხში შინაგანი თავისუფლების — შეცდამათა და ბოროტებათაგან თავისუფლების განვითარებით. ამ განათლების ჩარტისმისა, „თავდაქმნის ჩარტისმისა“ და „ქრისტიანული ჩარტისმის“ წინააღმდეგ იყო უკვე სხენებული ოკანობა, რომელიც დასახული მიზნის განსახორციელებლად მზად იყო „პარლამენტის წინააღმდეგ“ მიმართა.

პირველი მიმართულების ჩარტისტებმა განსაკუთრებული ლიგაც კი შექმნეს, რომელსაც „ხმის მიცემის სრული უფლების ეროვნული კავშირი“ უწოდეს ეს „სრული უფლება“ იმაში მდგომარეობდა, რომ უნდა ჰყოფდნენ უკვე საყოველთაო არჩევნებს და ხმის უფლებას სახელმწიფო გადასადის ყველა გადამხდელს ანიჭებდნენ ასე გათხსნილად ეს მოძრაობა იმათ ხელში, ვინც მშვიდობიანი გზით აპირებდა აღამიანთ გაბედნიერებას.

მეორეს მხრივ კონონის მეთაურობით კვლავ გრძელდებოდა ხელის მოწერა პარტიებზე, რომელიც პარლამენტისათვის უნდა წარედგინათ. პეტრიკის ხელი მოაწერა 3.300.000. კაცმა. სხვა მოთხოვნებიდან შორის ეს ახალი პეტრიკა შეცვალა ირლანდიის ლიბერტიანების განმოცემული

1872 წლის ზაფხულზე ფაბრიკანტებმა განიზრახეს მუშების დასჯა, ბევრგან შეამცირეს სამუშაო და ხელფასიც. თავის მხრივ მუშებმაც საერთო გაფიცვისათვის ემზადებოდნენ, რომ ძალა დაეტანებინათ პარლამენტისათვის, რათა „სახალხო ხარტია“ ცხოვრებაში გაეტარებინათ. განსაკუთრებული აგიტატორები დადიოდნენ მუშებში და თან დაჰქონდათ დროშა შემდეგი წარწერით: „სჯობს ხმლისაგან დავიხრკოთ, ვიდრე შიმშილისაგან“. სხვათა შორის გაფიცულებმა საეგებიო ჩივიდეს ხელში დიდი საშრეწველო ქალაქი მანჩესტერი და აქ მოიწვიეს ჩარტისტების დელეგატთა ყრილობა — მაგრამ საქმეში პოლიცია და ჯარი ჩერია და მრავალი მეთაური დაატყვევე მართალია რადიკალური ბურჟუაზია სცდილობდა ამ მოძრაობისათვის თავისებური ხასიათი მიეცა, მაგრამ უკვე ცხადი იყო ყველასათვის, რომ პარლამენტარიატი და ბურჟუაზია ერთად ვერად ივლიდა. ბურჟუაზია ღიბრტყეხებული იყო, რომ ინგლისში მოესპოთ ეგრედ წოდებული „პურის კანონები“, რომლის მიხედვითაც შემოტანილ პურზე დიდი გადასახადები იყო გაწერილი მაშინ როდესაც ადგილობრივი მეურნეობის განვითარებისათვის ინგლისის პური ასეთი გადასახადებისაგან თავისუფალი იყო. ბურჟუაზიას უნდოდა უკუეფრო ეს კანონი და ფეოდალური წოდებისათვის ერთხელ და სამუდამოდ გამოეთხარა ძირი. ამიტომ იგი საშუალებას არ ზოგავდა, რომ ჩარტისტების ყურადღება აქეთ მიექცია, მაგრამ ჩარტისტები ასეთ პასუხს აძლევდნენ როცა ძალაუფლება ჩვენ ხელში გადმოვს, მაშინ ყველაფერს მოვაწესრიგებთ.

1847 წლიდან დაწყებული ჩარტისტული მოძრაობა ახლის სიცოცხლით დაიწყო. ჩარტისტების ერთ ფრაქციას მეთაურობდა ო. ბრინი. იგი თვის გაზეთ „ეროვნულ რეფორმატორში“ იმ იზრს ატარებდა, რომ მშრომელი ხალხისათვის არ კმარა პოლიტიკური რეფორმები, რომ მასთან

ერთად უნდა დაიწყოს სოციალური ცხოვრების განახლება ამ მიზნით ჩარტისტები სთვლიდა, რომ მუშები უნდა სახელმწიფოს საკუთრებაში გადასცემოდნენ, შემოეღებინათ სახელმწიფო კრედიტო ბანკი, მოეწესრიგებინათ მუშათა საკითხი და სხვ. ამასთან ერთად, რასაკვირველია, ბრინი „სახალხო ხარტიის“ განხორციელებასაც მოითხოვდა.

ალსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ ჩარტისტულმა მოძრაობამ თავის მიზნად დაისახა აგრეთვე საერთაშორისო დემოკრატიასთან დაახლოება. ლონდონში თავმოყრილი ემიგრანტების საშუალებით იგი ჰქმნის „მეურ დემოკრატიის ასოციაციას“ და სალამს უძღვნის თავისუფლების მოპოვებით გატაცებულ „ახალგაზდა ირლანდიას“, „ახალგაზდა პოლონეთს“, რომელსაც რუსეთის მთავრობა სულს უსუთავდა და „ახალგაზდა ევროპას“, რომელსაც იტალიის ცნობილი გმირი მაშინი მეთაურობდა.

1878 წლის რევოლუციამ დიდი გავლენა მოახდინა ინგლისზედაც. სხვა და სხვა ჩარტისტული ორგანიზაცია გაერთიანდა იმ მისალმებაში, რომელიც მათგან კვლავ განთავისუფლებულ საფრანგეთის ერს უნდა მიეღო. ეს ხანა იყო ჩარტისმის გაძლიერების უმთავრესი ხანა, მაგრამ მასვე მალე მოჰყვა კვლავ მისი დაქვეითება, დასუსტება და ბოლოს თითქმის სრული შეწყვეტაც.

ამის ერთი მიზეზთაგანი ისიც იყო, რომ მუშებში თან და თან ფეხი მოიკიდა ისეთმა განწყობილებამ, რომელმაც მიზნად დაისახა პროფესიალური კავშირების დაარსება და მშრომელებთან შერიგებით მუშათა მდგომარეობის გაუმჯობესება.

ჩვენის რწმენით ჩარტისმი ისეთი მიმართულება იყო მე-19 საუკუნის პირველ ნახევარში რომელშიაც პირველად ნათლად გამოიხატა მუშათა მიდრეკილება, რომ პოლიტიკური ძალა-უფლების ხელში ჩაგდებათ ახალი

დამფუძნებელი კრება და კონსტიტუცია.

შეშველი

აქ ჩვენ დავვირბებთ მეორე გვარი განსაზღვრა რევოლუციის შინაარსისა და მიზნისა.

რევოლუცია არის ხალხის დიდი უმრავლესობის ბრძოლა არსებული პოლიტიკური და სოციალური წყობილების შესაცვლელად თავის სასარგებლოდ.

მაშასადამე სხვა ყოველგვარი მოძრაობა, როგორც ეროვნული, რელიგიოზური და სხვაგვარი აჯანყებანი სახელმწიფოში, მაგალითად: ამერიკელთა და ირლანდიელთა ბრძოლა ინგლისის წინააღმდეგ. მარკოვლთა ფრანგების წინააღმდეგ, პროტესტანტებისა — კათოლიკეთა წინააღმდეგ, რაზინის და პუგაჩოვის აჯანყება, საქართველოში მოიშლიეთის და კახეთის აჯანყება და სხვა, ამგვარი მოძრაობათ უახლოეს მიზნად არააქვთ დასახული აღამიანის პოლიტიკო-სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება, კომუნისტების ბრძოლა თუ აჯანყებულთა გამარჯვებას მოჰყვება ხოლმე რაიმე რეფორმები შიგნით, ამას შემთხვევითი ხასიათი აქვს. ბულგართა სერბიელთა და ბერძენთა განთავისუფლებას არ მოჰყოლია არც დემოკრატიული რესპუბლიკის დაარსება და არც სოციალური რეფორმები. იქ შედეგები წამოასკუთეს და იქაური გლეხი უწინდელად ზიდავს მონობის უღელს.

კაცობრიობის ისტორიის დიდი ნაწილი უკავია აღამიანს და მოქალაქის უფლებისათვის ბრძოლას, ბრძოლას თანასწორობისა და სამართლიანობისათვის. არ ყოფილა სახელმწიფო წესულში, არ არსებობდა მით უფრო, სადაც ამ ბრძოლას თავისი

დალი არ დაეწიოს. და საბედნიეროთ სიხარულით და კმაყოფილებით შეგვიძლია განვახადოთ, რომ იგი ბრძოლა არ არის უშედეგო. თამამად შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ თანამედროვე კაცობრიობის განვითარება და ცივილიზაცია შედეგია ამ ბრძოლისა; იგი თან და თან უკავთავს აღამიანს ეკლიან გზას დასახული მიზნისაკენ და ყოველი დღე და წუთი მეტბრძოლი ანიჭებს ახალ ახალ გამარჯვებას ქვეყნად გამეფებული ბოროტების დასაღრფნავად.

ამგვარად, ჩვენ გავიგეთ მიზეზი რევოლუციის წარმოშობისა და გაციანით მისი ბუნება.

ამასთანავე რამდენიმე აღვნიშნეთ მისი მიზანი და დანაშაულებები; აღვნიშნეთ, რომ რევოლუციით კაცობრიობა ისწრაფვის ქვეყნად თანასწორობის დამყარებას და ჩაგრა მონობის მოსპობას.

რევოლუციას სხვა აზრი და მიზანი არცა ჰქონია, და არც ექნება, ეს ჩვენ შეგვიძლია გავსინჯოთ ისტორიულ მაგალითებზე.

როდესაც ბერძენთა თემების ნაწილებზე აღმოჩნდა ათინის სახელმწიფო, კერძო მესაკუთრეობის და უთანასწორობის განვითარება ჩქარის ნაპიჯით წავიდა წინ. ერთის მხრივ თავი მოიყარა მდიდარმა მიწის მესაკუთრეებმა, ხოლო მეორე მხრივ მოიჯარადრე მიწის მუშებმა, რომელთაც მძიმე იჯარით სული ხდებოდათ. ვინაიდან მუშის საკუთრება ჰქონდათ ისინიც მეფისშეთა ხელში ჩაიკინდნენ და მარტო სარგებლის გასტუმრებას ანდომებდნენ მთელ თავის ნაშრომს. ასეთმა მდგომარეობამ წარმოშვა მაშინ ფართე ხალხური მოძრაობა, რომელსაც შედეგად მოჰყვა

ცნობილი ბრძენის და კანონმდებლის სოლონის რეფორმები. მან მოსპო ადგილებში ცაცემული ვალები, გააუმჯობესა მოიჯარადრეთა მდგომარეობა შესწილდა მიწისსაკითხების რაოდენობა და დააბრუნა სამშობლოში მგვახშეთა მიერ ვალში გაყიდული მიწის მუშაკთა — შვილები. ასეთი რადიკალური რეფორმები თუმცა საგრძნობათ აუხლებსდნენ ჩაგრულობა მდგომარეობას, მაგრამ, როგორც ეტყობა, ხალხი მაინც არ დაკმაყოფილდა მითი და სოლომონის რეფორმებს მოჰყვა ცნობილი კლისფენის რეფორმები, რომელმაც გააფართოვა დემოკრატიის პოლიტიკური უფლებანი და არისტოკრატიული რესპუბლიკა წმინდა დემოკრატიული რესპუბლიკად შესცვალა. კლისფენმა არა მარტო წვრილ მესაკუთრეთ, მოიჯარადრეთ და უცხოელთ მისცა უფლება სახელმწიფოს საქმეებში მონაწილეობისა, მან აგრეთვე უფლებებით აღჭურვა მონები, რომლებიც კი მოახერხებდნენ თავის გამოსყიდვას.

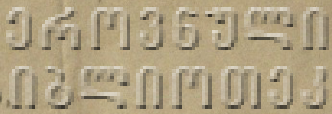
ამგვარად, ძველ ათინაში სახალხო რევოლუციონერმა მოძრაობამ ბრწყინვალედ გაიმარჯვა და ათინის დემოკრატიული რესპუბლიკა სამაგალითოდ შექმნა კაცობრიობის შემდეგი თაობისათვის.

რომის სახელმწიფოში ისეთივე ბრძოლა სწარმოებდა პლებსებსა და პატრიციებს შორის. რომელმაც დიდი რევოლუციის ხასიათი მიიღო ძმობა გრაკების დროს. ამ ბრძოლით პლებსებმა შესაძინეს შედეგს მიაღწიეს და შესძლეს რამდენიმე დამატებები წარმომადგენელთა უფლებანი და ბატონებთან გათანასწორობის გახე წინ წაწეულიყვნენ. ათინის კლასიკოს დროს ისინი უკვე სათანადო სასწრაფოობას ღებულობდნენ სახელმწიფოს მართვა-

სევედის ჰანგები რახილ

შენი თვლები მაგონებენ ტიგროსის ტალღებს, სად გადაწყვარა არემარე უხეშის ხელით, დავითის ქნარი ვეღარ აწყოვს სიმეზზე ჰანგებს ხალაქ აღნიშნეს თვისი ყოფნას მზირის სახელით... იქ ჩამოუდის ორდანი ნელი დღედუნით, ვეღარა ჰხედავთ მდინარისა ტალღების კონცერტს, გახუმებული და ჩამქრალა სიცოცხლე მუნით და მამულიშვილს ვერ იხილავ შენ იქ ვეღარც ვრთს ეგ არემარე ხმელ მიდამოს დაუჭერია, ხალაქ სცხოვრობდა ერთ დროულად რაინდი ერი; ღა სადაც უწინ ჰყავოდა ვარდი და ია, რიყე, უდაბნოს განუფანტავს ყვითელი მტერი... შენ ვით სიმბოლო შენი ერის ძირს დაეცმისა, სინაის მთიდან გადმოსცქერი შენს მიწა მამულს, მხოლოდ შენ გესმის მოძახილი შავ კლდის თხემისა, მით უფრო ტანჯვა ემატება გულს დაწყლულს... და დაჰქვითინებ, შენს ქვეითშია მწარე კენესა, შენსა ქვეითისა ეგ ტალღები აქრობენ მარად, თითქმის ბუნებამ განგებთად ეგრე აწესა... შენსა მამულსა, სამშობლოსა გასძახი წყნარად... იერუსალიმო, აღთქმისა ქვეყანავ, თუმც ყვავი დაგჩაივს წამებულ თავზედა, დაგული, ეს გული არს მულამ შენთანა, წარსულსა ჰანგებსა ვადღერებთ ჩანგზედა. ჩვენ თუმცა შორსა ვართ, შენთა გვაქს ეს გული ხატები ეგ შენი თან დაგაქს მარად, ჰანა ხარ მშობელი, მთავებერე ჩვენ სული, იენთვის თავს გავწირავთ. გვიხმარე ფარადა... და ამ სიტყვებით შენ უღვიძებ მამულიშვილებს ეროვნულ გრძნობას, სუევირულსა მამულისადმი, გსურს რომ აღანთო ნაპერწკალი, მისცე მათ ხელებს ძალა, სიმბნევე, დიდი ჩქმენა მოსეს ღვთისადმი... ოპ, რახილ, რახილ სიმბოლო ხარ ურთისტანის, გემთხვევი ფეხთა ტანჯულ ერის ტანჯული შვილი, შენ მოუწოდებ თანამოქმეთ ბრძოლის ველისკენ, და თან ასწავლებ ორგან შვილებს სიკვდილი...

ალ. წერელი

ჩიპრაულის მთების ერთ დაბუ
რულს ხევში დიდხანია ცხოვრობდ
ერთი ჯადო ქალი, რომელსაც ხალხ
„ჰალს“ უწოდებდა. უცნაური იყო
ხვედრი ტყის ქალთან შეყრილ მამა
კაცისა—იგი იმ დღიდან უკვალო
იკარგებოდა. ამით იყო ლოდინ
მონადირის ან ტყის საჭრელად წა
სულ მეურმის ჭირისუფალთა—და
კარგულნი არსად სჩანდნენ.

ზოლოდ მთის კალთები უფრო
გრცლად იმოსებოდა ტყით და მთი
მწვერვალნი უფრო სქლად იხურებო
და დაგროვით.

